

Una educació sentimental

Llibres | dimarts, 5 de maig de 2009 | 15:08h



Ressenya de

Joan Daniel Beszonoff; *Una educació francesa*. L'Avenç, Barcelona, 2009

Publicada fa alguns dies al Diari de Girona

En la recent presentació a Girona, l'editor del llibre i director de la revista *L'Avenç*, Josep Maria Muñoz, confessava que *Una educació francesa* era el millor llibre escrit, fins al moment, per Joan Daniel Beszonoff. És evident que una de les obligacions de tot editor és mostrar entusiasme pels seus autors, tot i que potser exagera. Més aviat, la novetat presentada segueix al mateix nivell que els darrers llibres del més rus dels escriptors catalans: excel·lent, on s'expliquen coses interessants amb un estil que representa un plaer per a lectors exigents, per part d'un autor en plena maduresa literària. Astutament, al llarg del 2008 Muñoz va publicar a la seva revista alguns capítols. Molts subscriptors començaven pels textos de l'escriptor rossellonès, que ens acostava a les experiències d'un observador acurat de la vida més enllà de la frontera.

En un assaig recent, la professora de la Universitat d'Alacant Anna Esteve, destacava la proliferació de la prosa de no ficció en una emergent "literatura del jo". *Una educació francesa* podria emmarcar-se en aquesta tendència en la qual l'experiència personal esdevé matèria primera literària, i on l'autor ja no es camufla rere una determinada trama o context. La realitat, revestida d'un alè poètic, esdevé alfa i omega. I si obres anteriors de l'escriptor de Nils mantenien un gran interès per centrar-se en escenaris poc habituals als catalans del sud (la guerra d'Algèria, la d'Indoxina o les mundials), *Una educació francesa* ens permet viure altres vides pròximes, a menys d'un centenar de quilòmetres d'unes existències properes en la geografia, allunyades en els referents.

No cal guanyar concursos televisius per endevinar que el títol d'aquesta no-novel·la és un homenatge a *l'educació sentimental* de Flaubert. Com passa en l'obra del perfeccionista escriptor francès, ens trobem amb una evocació elegíaca a la França on, com explica l'autor «els cantants sabien cantar. Els actors pronunciaven admirablement el francès. El cinema feia somiar. Els gendarmes us demanaven la documentació amb la veu de Fernandel. Els cotxes tenien llums grocs. Les vaques menjaven herba...»

Tanmateix, i com succeeix a *l'Éducation Sentimentale*, la decepció esdevé la conclusió final. Al cap i a la fi, França ha tingut sempre un gran poder de seducció, també al sud de la frontera política, alhora que ha fet tot el possible (i ho ha fet molt bé) per reduir les identitats no francòfones com la catalana a la condició de *patois*.

Difícilment trobarem un autor tan idoni com Beszonoff per descriure aquesta ambivalència entre nostàlgia i decepció. El gruix del llibre l'ocupa una acurada descripció d'un sistema educatiu francès envejable, amb una gran capacitat de construir ciutadans cultes, on els alumnes estaven avesats a preparar dissertacions sobre les més variades temàtiques i el llenguatge era acurat i reverenciat. En els temps actuals, "post 68", on els sarkozysme i el neoliberalisme actua d'enterraments de la nació i dels "citoyens", la realitat educativa ha quedat *entre les murs*, tal com ens acaba de recordar Laurent Cantet en una celebrada pel·lícula. Beszonoff sap de què parla. En l'actualitat exerceix com a professor a un Lycée de Perpinyà, on fa classes de català "com a llengua estrangera!!!".

Els cognoms no enganyen. Encara que soni a tòpic, el llibre està escrit amb la melenconia russa dels Beszonoff i l'escepticisme i la ironia catalana dels Montalat. Una combinació genètica que l'ha convertit en un dels escriptors més interessants del panorama literari, i un dels més plaents de llegir.